

แนวทางป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

Cybercrime Prevention Guidelines for the Elderly in Sriracha District, Chonburi Province

อังคณา อินเลื้อ¹, ศศิธร เพอร์เชียว², เสาวภา เมืองแก่น³, กานต์วี จงอิทธิ⁴

¹คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยธนบุรี, Angkana-ac@thonburi-u.ac.th

²คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยธนบุรี, sasithorn@thonburi-u.ac.th

³คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธนบุรี, saowapa_ops@thonburi-u.ac.th

⁴สำนักบริหารงบประมาณและการเงิน, มหาวิทยาลัยธนบุรี, boss1best2@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษารูปแบบอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, S.D.=0.62) โดยผู้สูงอายุเคยได้รับการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ โดยแอบอ้างว่าได้รับรางวัลจากการสุ่มเลือก และได้รับรางวัลสิ่งของแต่ต้องโอนเงินเพื่อหาค่าภาษีก่อนได้รับสิ่งของ เคยโดนส่มส่งสินค้าโดยที่ท่านไม่ได้สั่งซื้อสินค้านั้น และเคยมีกรณีเงินโอนเข้าบัญชีโดยไม่ทราบแหล่งที่มาและธนาคารได้โทรแจ้งให้โอนเงินคืน แนวทางป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของมีจอาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.34) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบข้อความและปิดกั้นเบอร์โทรศัพท์จากมีจอาชีพ การจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในรูปแบบการจัดตั้งศูนย์และควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำหลัก: แนวทางป้องกัน, อาชญากรรมไซเบอร์, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aimed to study the cybercrime prevention guidelines for the elderly in Sriracha District, Chonburi Province. The sample group comprised 400 elderly individuals residing in Sriracha District. A questionnaire was employed as the data collection tool. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that the overall exposure of the elderly to cybercrime in Sriracha District was at a moderate level ($\bar{x} = 3.03$, S.D.=0.62). The elderly participants reported experiences such as receiving phone calls fraudulently claiming they had won prizes through random selection, being asked to transfer money to cover taxes before receiving the prizes, receiving unordered goods sent to their homes, and encountering unauthorized money transfers into their bank accounts followed by calls from banks requesting the return of funds. Regarding prevention guidelines, the analysis showed that the overall level of cybercrime prevention among the elderly was high ($\bar{x} = 3.94$, S.D.=0.34). Respondents agreed with the use of technology to verify suspicious messages and block phone numbers associated with fraudsters. They also supported the establishment of specialized centers or agencies dedicated to preventing and suppressing call center scams, emphasizing the importance of integrated collaboration among relevant organizations.

Keywords: Prevention Guidelines, Cybercrime, Elderly

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของประชาชนทุกเพศทุกวัย รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่เริ่มหันมาใช้เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสาร การทำธุรกรรมทางการเงิน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของการใช้งานอินเทอร์เน็ตในกลุ่มผู้สูงวัยก็มาพร้อมกับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของอาชญากรรมไซเบอร์จากมิจฉาชีพที่อาศัยช่องโหว่ด้านความรู้เท่าทันเทคโนโลยีของผู้สูงวัยเป็นโอกาสในการกระทำความผิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2565)

จากสถิติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าการหลอกลวงทางออนไลน์ เช่น การแอบอ้างเป็นเจ้าของหน้าทีรัฐ การหลอกลวงผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย หรือการฉ้อโกงทางการเงิน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้สูงวัยมักตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพมากกว่ากลุ่มประชากรอื่น เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านทักษะดิจิทัล ความเข้าใจในกลไกที่ซับซ้อน รวมถึงความไว้วางใจต่อข้อมูลที่ได้รับผ่านช่องทางออนไลน์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2563) อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยภูมิ เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้ความเสี่ยงจากการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมไซเบอร์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษารูปแบบและกลวิธีของมิจฉาชีพที่ใช้ในการหลอกลวงผู้สูงวัย รวมถึงการวิเคราะห์ระดับความรู้เท่าทันด้านดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอสรรพยา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางและมาตรการป้องกันที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานรัฐ องค์กรท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ในการสร้างแนวทางป้องกันและให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อลด

ความเสี่ยงจากการถูกหลอกลวงทางออนไลน์ นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัยและมั่นใจมากยิ่งขึ้น

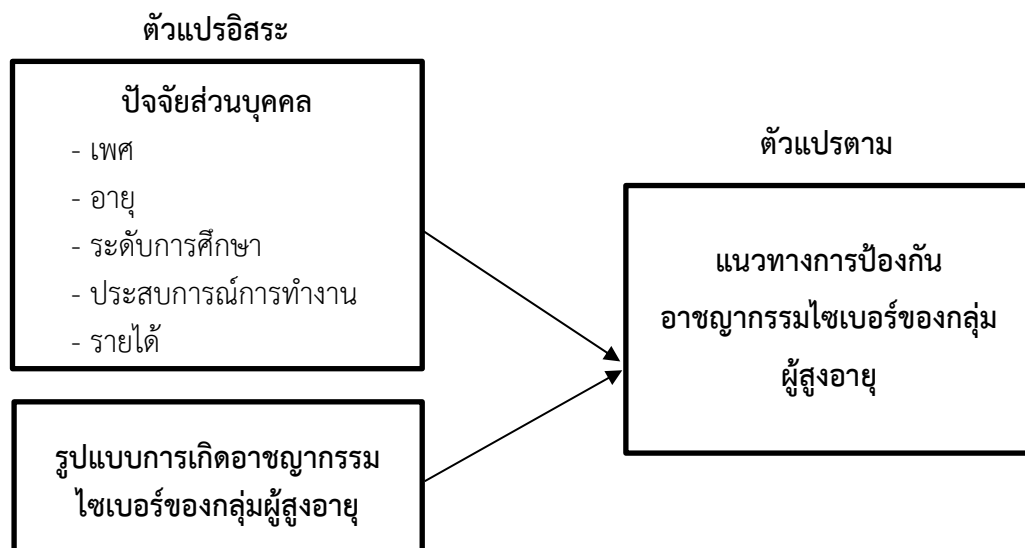
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเกิดอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอสรรพยา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอสรรพยา จังหวัดชลบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้ในชีวิตประจำวัน ให้รู้ทันมิจฉาชีพจากสื่อออนไลน์ ไม่ทำให้ถูกหลอกลวง
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอสรรพยา จังหวัดชลบุรี ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการถูกหลอกลวงจากมิจฉาชีพ ได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ทำอย่างไรไม่ให้ถูกหลอกลวงจากมิจฉาชีพ

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์ออนไลน์

อาชญากรรมที่เกิดจากแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในแต่ละประเทศย่อมมีการใช้รูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศนั้นแต่ส่วนใหญ่ก็มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ การหลอกลวงเหยื่อเพื่อนำมาสู่การฉ้อโกงเงิน

ความหมายและลักษณะของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ออนไลน์แก๊งคอลเซ็นเตอร์ออนไลน์ คือ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชนโดยมีรูปแบบการหลอกลวงปลอมแปลงโดยใช้กลไกต่างๆหลอกล่อให้เหยื่อตกใจไม่ว่าจะวิธีใดก็ตามซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นการโทรหลอกลวงเหยื่อ ประกอบกับ ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อโทรจากทั่วทุกมุมโลกในต่างประเทศจะ รู้จักกันในนาม Phone Scammer หรือ Vishing Phishing อาริยา สุขโต (2565) ในประเทศไทยจากการรายงานของศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สารสนเทศเปิดเผยว่าประเทศไทยพบการใช้โทรศัพท์เพื่อหลอกลวงมากกว่า 6.4 ล้าน ครั้ง โดยเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 270 จากปี 2563 และในไทยพบการส่งข้อความขนาดสั้นหรือ เอสเอ็มเอส (SMS) หลอกลวงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 57 และในปี 2564 ที่ผ่านมามีผู้เสียหาย เข้าแจ้งความกับ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ทฤษฎีการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy Theory)

ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ การรู้เท่าทันสื่อหมายถึงความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน สร้างสรรค์ และดำเนินการโดยใช้รูปแบบการสื่อสารทุกรูปแบบอย่างมีวิจารณญาณ .

องค์ประกอบหลักของการรู้เท่าทันสื่อ

การเข้าถึง (Access): ความสามารถในการเข้าถึงและใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ (Analyze): การแยกแยะและตีความเนื้อหาสื่อเพื่อเข้าใจเจตนาและบริบท

การประเมิน (Evaluate): การประเมินความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูล

การสร้างสรรค์ (Create): ความสามารถในการสร้างเนื้อหาสื่อที่มีคุณภาพและมีจริยธรรม

การดำเนินการ (Act): การใช้ข้อมูลและสื่อเพื่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ

หลักการสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

สื่อเป็นการสร้างขึ้น (All media are constructions): สื่อทุกชนิดถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์และสะท้อนมุมมองหรืออคติของผู้สร้าง

สื่อมีผลกระทบทางเศรษฐกิจ (Media have commercial implications): การผลิตสื่อมักมีวัตถุประสงค์ทางการค้า ซึ่งอาจมีผลต่อเนื้อหาและการนำเสนอ

ผู้ชมมีบทบาทในการตีความ (Audiences negotiate meaning): ผู้บริโภคสื่อมีบทบาทในการตีความและให้ความหมายต่อเนื้อหาสื่อตามประสบการณ์และบริบทของตนเอง

รูปแบบอาชญากรรมทางเทคโนโลยีของแก๊งคอลเซ็นเตอร์

ปัจจุบันวิธีการหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์มีหลากหลายรูปแบบและได้พัฒนาตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยส่วนมากจะนิยมใช้การฟิชชิงเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยหลอกล่อเหยื่อ ซึ่งการหลอกลวงแบบฟิชชิงยังมียุทธวิธีที่แตกต่างกันออกไปโดยสามารถแบ่งชื่อเรียกออกไปตาม

รูปแบบการโจมตีได้อีก 8 รูปแบบ บรรณศักดิ์ ยุวมิตร (2564) 1. Phishing emails 2. Spear Phishing 3. Whaling Phishing 4. Vishing Phishing 5. Smishing Phishing 6. Angler Phishing 7. CEO Fraud Phishing 8. Search Engine Phishing

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศักดิ์ชัย อัครวินอนันท์ (2559) ศึกษาเรื่อง วิธีการกลโกงช่องทางการสื่อสารและประสบการณ์ในการถูกมิจฉาชีพออนไลน์หลอกลวงของผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ถูกมิจฉาชีพออนไลน์หลอกลวงข้อมูล โดยใช้วิธีการกลโกงแบบการฉ้อโกงโดยหลอกลวงให้ร่วมลงทุนในลักษณะลูกโซ่ อธิบายรูปแบบการฉ้อโกงในยุคปัจจุบันที่อาชญากรรมประเภทฉ้อโกงมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วย ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากทั้งแก่บุคคลและสังคมส่วนร่วมสำหรับรูปแบบการฉ้อโกงในยุคปัจจุบันสามารถประมวลได้ 8 รูปแบบ ซึ่งสามารถ เพื่อเตือนใจและเตือนภัยแก่ผู้คนทั่วไปได้

อุดมสิทธิ์ อุณพัฒนศิลป์ และคณะ (2567) ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการรับรู้ความเสี่ยงมากที่สุด รองลงมาคือความตั้งใจในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง องค์กรประกอบที่จะเกิดความผิดพลาด และการรับรู้ความสามารถในการจัดการกับภัยคุกคาม และแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ติดตามข่าวสารความรู้ด้านความปลอดภัยอยู่เสมอ การให้ความรู้กฎหมายในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์กับผู้สูงอายุในครอบครัว เป็นวิธีการป้องกันเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุในครอบครัวที่ดองทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์การจำกัดวงเงินการทำธุรกรรม ปรับวงเงินสำหรับการชำระสินค้าหรือการโอนเงิน ให้เหมาะสมกับการทำธุรกรรมการเงินในโลกออนไลน์ และไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวรวมถึงข้อมูลทางการเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ในจังหวัดชลบุรีทั้งหมด 317,126 คน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมืองศรีราชา จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบ Likert scale 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาคครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งหมด โดยแบ่งรายละเอียดดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านรูปแบบกลหลอกออนไลน์ของมิจฉาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุ
ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการป้องกันในกลอาชญากรรมไซเบอร์ของมิจฉาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ดังนี้

1. ศึกษา ตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี และรายงานที่เกี่ยวข้อง
2. หนังสือทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานที่เกี่ยวข้อง
3. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง โดยใช้การสำรวจเป็นเครื่องมือ และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านรูปแบบการเกิดอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{x}$	SD.	แปลผล
1. ท่านเคยรับสายอ้างจากหน่วยงานภาครัฐ ในรูปแบบ อย่างเช่น จากไปรษณีย์ไทย การไฟฟ้า กรมการขนส่งทางบก	3.07	0.789	ปานกลาง
2. ท่านเคยโดนส่มส่งสินค้าโดยที่ท่านไม่ได้สั่งซื้อสินค้านั้น	3.99	0.869	มาก
3. ท่านพบรักบนออนไลน์กับชาวต่างชาติ	1.75	1.034	น้อยที่สุด
4. ท่านถูกชักชวนให้ลงทุนบนเว็บไซต์ออนไลน์ อย่างเช่น ซื้อหุ้น	3.50	1.098	มาก
5. ท่านถูกชักชวนทำงานอยู่บ้านในออนไลน์ มีรายได้ดี แต่มีค่าใช้จ่ายในการสมัครงาน	3.24	1.501	ปานกลาง
6. ท่านมีเงินเข้าบัญชีโดยไม่รู้ว่าเป็นของใคร และธนาคารได้โทรแจ้งให้โอนเงินคืน	1.66	1.058	น้อยที่สุด
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{x}$	SD.	แปลผล

7. ท่านเคยเป็นผู้โชคดี มีข้อความส่งคลิกลิงก์ เพื่อรับของรางวัล	3.70	1.275	มาก
8. ท่านพบรักออนไลน์กับชาวต่างชาติ และมีเหตุการณ์บอกให้โอนเงินเพื่อส่งสิ่งของมาให้	2.14	1.542	น้อย
9. ท่านซื้อลอตเตอรี่บนออนไลน์ เมื่อถูกรางวัลท่านได้รับเงิน	2.00	1.556	น้อย
10. ท่านไม่ซื้อลอตเตอรี่บนออนไลน์ แต่มีบุคคลโทรแจ้งว่าท่านถูกรางวัลให้โอนเงิน	3.04	1.343	ปานกลาง
11. ท่านเคยรับสายเป็นผู้โชคดี และได้รับรางวัลสิ่งของ แต่ต้องโอนเงินเพื่อหักค่าภาษีก่อน ได้รับสิ่งของ	4.16	1.058	มาก
12. ท่านเคยรับสายอ้างจากเครือข่ายโทรศัพท์ และแจ้งว่ามียอดค้างชำระ	3.53	1.321	มาก
รวม	3.03	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า รูปแบบการเกิดอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เพื่อพิจารณาเป็นรายการอยู่ในระดับมาก พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุเคยรับสายเป็นผู้โชคดี และได้รับรางวัลสิ่งของ แต่ต้องโอนเงินเพื่อหักค่าภาษีก่อน ได้รับสิ่งของ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา กลุ่มผู้สูงอายุเคยโดนส่มส่งสินค้า โดยที่ท่านไม่ได้สั่งซื้อสินค้านั้น ($\bar{X} = 3.99$) และน้อยที่สุดกลุ่มผู้สูงอายุมีเงินเข้าบัญชีโดยไม่รู้ว่าเป็นของใคร และธนาคารได้โทรแจ้งให้โอนเงินคืน ($\bar{X} = 1.66$)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. ท่านเห็นด้วยควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบข้อความและปิดกั้นเบอร์โทรศัพท์จากมิจฉาชีพ	4.78	0.414	มากที่สุด
2. ท่านเห็นด้วยควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.77	0.420	มากที่สุด
3. ท่านเห็นด้วยมีการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในรูปแบบของศูนย์ควบคุมสั่งการ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ	4.78	0.414	มากที่สุด
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	SD.	แปลผล

4. ท่านเห็นด้วยควรมีการดำเนินการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในลักษณะของการทำงานในลักษณะของหน่วยงานเดียวกันทั้งโลก	4.76	0.430	มากที่สุด
5. ท่านเห็นด้วยดำเนินการวิเคราะห์เส้นทางการเงินของผู้กระทำ ความผิด โดยการตรวจสอบบัญชีที่ผิดปกติที่มีพฤติกรรมการถอน การโอน การเปิดบัญชีที่น่าสงสัย	4.53	0.500	มากที่สุด
6. ท่านเห็นด้วยการป้องกันการตกเป็นเหยื่อแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในระดับบุคคล ด้วยการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.43	0.677	มากที่สุด
7. ท่านมี ลูก หลาน ให้คำชี้แนะในการเล่นโซเชียล บนออนไลน์	3.32	1.101	ปานกลาง
8. ท่านมีครอบครัวคอยดูแลอย่างใกล้ชิด	3.34	0.701	ปานกลาง
9. ท่านสอบถามข้อมูลให้ละเอียดถี่ถ้วนและขอวางสายก่อนเพื่อตรวจสอบข้อมูลเท็จจริงอีกครั้ง	3.42	0.899	มาก
10. ท่านตรวจสอบ ข้อมูล กับหน่วยงานที่ดูแล	3.01	0.758	ปานกลาง
11. ท่านตรวจสอบก่อนโอนเงินให้บุคคลที่ไม่คุ้นเคยให้แน่ใจก่อน	2.98	0.802	ปานกลาง
12. ท่านซื้อสินค้าเลือกรับชำระเงินแบบปลายทาง	3.48	0.577	มาก
13. ท่านตรวจสอบที่มาของเบอร์โทรศัพท์ หรือข้อความ ที่น่าเชื่อถือ ก่อนคลิกลิงก์	3.56	0.647	มาก
รวม	3.94	0.34	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เพื่อพิจารณาเป็นรายการอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มผู้สูงอายุเห็นด้วยควรมานำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบข้อความและปิดกั้นเบอร์โทรศัพท์จากมิจฉาชีพและกลุ่มผู้สูงอายุเห็นด้วยให้มีการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในรูปแบบของศูนย์ควบคุมสั่งการ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมา กลุ่มผู้สูงอายุเห็นด้วยควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.77$) และน้อยที่สุด กลุ่มผู้สูงอายุเห็นด้วยกับการตรวจสอบก่อนโอนเงินให้บุคคลที่ไม่คุ้นเคยให้แน่ใจก่อน ($\bar{X} = 2.98$)

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวทางป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงวัยในเขตอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีเป้าหมายเพื่อหาแนวทางป้องกันและลดความเสี่ยงที่กลุ่มเปราะบางนี้จะตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพทางออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยรับสายเป็นผู้โชครดี และได้รับรางวัลสิ่งของแต่ต้องโอนเงินเพื่อหักค่าภาษีก่อนได้รับสิ่งของ เคยโดนส่มส่งสินค้าโดยที่ท่านไม่ได้สั่งซื้อสินค้านั้น และมีเงินเข้าบัญชีโดยไม่รู้ว่าเป็น

ของใคร และธนาคารได้โทรแจ้งให้โอนเงินคืน รูปแบบการหลอกลวงที่พบบ่อย ได้แก่ การโทรศัพท์หลอกลวง (Call Center Scam), การแอบอ้างเป็นเจ้าของหน้าทีรัฐ, การซื้อขายออนไลน์ที่ไม่โปร่งใส และการปลอมแปลงเว็บไซต์เพื่อขโมยข้อมูล

แนวทางการป้องกันในกลอาชญากรรมไซเบอร์ของมิจฉาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบข้อความและปิดกั้นเบอร์โทรศัพท์จากมิจฉาชีพ เห็นด้วยมีการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในรูปแบบการจัดตั้งศูนย์และเห็นด้วยควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า รูปแบบการเกิดอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์ว่าเป็นผู้โชคดี ได้รับรางวัลสิ่งของแต่ต้องโอนเงินเพื่อหักค่าภาษีก่อน ได้รับสิ่งของ โดนส่งสินค้าโดยที่ไม่ได้สั่งซื้อสินค้านั้น มีเงินโอนเข้าบัญชีโดยไม่รู้ว่าเป็นของใคร และธนาคารได้โทรแจ้งให้โอนเงินคืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และบัณฑิตา อุณหเลขจิต (2561) ซึ่งศึกษาเรื่องรูปแบบการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตตลาด ตำบลสามพราน อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและเพื่อน ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้สูงอายุนิยมใช้ในการติดต่อสื่อสารคือไลน์และเฟซบุ๊กส่วนด้านปัญหาและ อุปสรรคในการใช้สื่อสังคมออนไลน์คือ ขาดความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อาจทำให้ผู้สูงอายุโดนหลอกจากมิจฉาชีพได้ง่าย ซึ่งปัจจุบันมีสื่อต่าง ๆ มากมายในสื่อสังคมออนไลน์ที่ล่อลวงผู้สูงอายุ โดยที่ผู้สูงอายุไม่รู้ว่าเป็นสื่อที่หลอกลวงทำให้ผู้สูงอายุโดนหลอกและกลายเป็นบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

การป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบข้อความและปิดกั้นเบอร์โทรศัพท์จากมิจฉาชีพและการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในรูปแบบของศูนย์ควบคุมสั่งการ สอดคล้องกับงานวิจัย อุดมสิทธิ์ และคณะ (2567) ศึกษาแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า แนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ ติดตามข่าวสารความรู้ด้านความปลอดภัยอยู่เสมอ การให้ความรู้ข้อกฎหมายในการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์กับผู้สูงอายุในครอบครัว เป็นวิธีการป้องกันเบื้องต้นให้กับผู้สูงอายุในครอบครัวที่ต้องทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์การจำกัดวงเงินการทำธุรกรรม ปรับวงเงินสำหรับการชำระสินค้าหรือการโอนเงิน ให้เหมาะสมกับการทำธุรกรรมการเงินในโลกออนไลน์ และไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวรวมถึงข้อมูลทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานรัฐควรมีโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้สูงอายุเข้าถึงข้อมูลด้านภัยไซเบอร์รวมถึงภาคเอกชน เช่น ธนาคารและบริษัทโทรคมนาคม ควรพัฒนาเครื่องมือป้องกันและแจ้งเตือนภัยสำหรับผู้สูงอายุครอบครัวและชุมชนควรมีบทบาทในการดูแลและให้คำแนะนำด้านความปลอดภัยทางออนไลน์แก่ผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- พิทักษ์ ศิริวงศ์ และบัณฑิตา อุณหเลขจิตร์. (2561). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตตลาด ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 8(1), 1091-1098.
- ศักดิ์ชัย อัครินอนันท์. (2559). วิธีการกลโกง ช่องทางการสื่อสาร และประสบการณ์ในการถูกมิจฉาชีพออนไลน์หลอกลวงของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย. วารสารการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 3(3), 50-67.
- อุดมสิทธิ์ อุ่นพัฒนาศิลป์, และคณะ. (2567). แนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 7(1).
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2565). แนวโน้มอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในประเทศไทย. <https://www.royalthaipolice.go.th/>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2563). รายงานการสำรวจพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชากรไทย. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. <https://www.etda.or.th/th/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย. <https://www.nso.go.th/>
- อารียา สุขโต. (ม.ป.ป.). (2565). ภัยอาชญากรรมแก๊งคอลเซ็นเตอร์. สำนักวิชาการ. <https://library.parliament.go.th/th/radioscript/rr2565-jul7>
- อุดมสิทธิ์ และคณะ. (2567). แนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงถูกหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 7(1), A42-A56.